

แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทย:
ศึกษาเปรียบเทียบประเด็นการทุจริตในประเทศไทยแถบสแกนดิเนเวียกับประเทศไทย
Guidelines for preventing and combating corruption in Thailand:
A comparative study of corruption issues in Scandinavia and Thailand

ชลธิชา พันธุ์ถาวรนาวิน¹
Chonticha Puntawonnawin¹

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทย โดยศึกษากรณีประเด็นการทุจริตของประเทศแถบสแกนดิเนเวียในการเปรียบเทียบการทุจริตในประเทศไทยเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน เนื่องจากมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขึ้น ประเทศไทยมีคะแนนภาพลักษณ์การทุจริตและค่าดัชนีธรรมาภิบาลโลกน้อยกว่าประเทศแถบสแกนดิเนเวีย แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังคงมีความเสี่ยงต่อการทุจริตในระดับสูง และยังขาดความสามารถในการบริหารจัดการประเทศ ประกอบกับรายงานการทุจริตของ GAN Integrity Solutions ที่มีการรายงานการทุจริตของแต่ละประเทศ ในประเด็นการทุจริตต่าง ๆ อาทิ ระบบตุลาการ สถาบันตำรวจ ระบบการจัดการที่ดิน ระบบการจัดการภาษี ระบบการจัดซื้อจัดจ้างสาธารณะ กฎหมาย และการให้เสรีภาพกับสื่อ รายงานดังกล่าวแสดงถึงสภาพปัญหาของประเทศไทย และการทุจริตที่แทรกแซงอยู่ในการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ จากการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ จึงเสนอแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทยไว้ 10 ข้อ เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ลดปัญหาการทุจริต การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้รัฐบาลสามารถจัดการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประเทศไทยเกิดความมั่นคง น่าเชื่อถือ ได้รับการยอมรับจากต่างประเทศ เศรษฐกิจขยายตัว ตลอดจนเกิดเป็นประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขัน มีความเข้มแข็งของคนในสังคม และประเทศเกิดการพัฒนาในอนาคต

คำสำคัญ: การทุจริตในประเทศไทย ประเทศแถบสแกนดิเนเวีย ประเด็นการทุจริต

¹ นักวิชาการศึกษา สำนักงานประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก อีเมล: chonticha.punta@gmail.com

¹ Academic Studies, Office of Quality Assurance, Rajamangala University of Technology Tawan-ok, Email: chonticha.punta@gmail.com

Abstract

This article aimed to study anti-corruption guidelines in Thailand by comparing with corruption issues in Scandinavia. Corruption situation in Thailand is in an urgent state to be solved because of its intensify. Thailand has Corruption Perceptions Index (CPI) scores and Worldwide Governance Indicators (WGI) scores less than Scandinavia's, showing that Thailand has a higher risk of corruption and lacking the ability to handle the problem in the country. Associated with The GAN Integrity Solutions, which reported corruption situation in each country, also reports country-specific corruption in various issues; such as, the judiciary system, the police institute, the land administration, the tax administration, the public procurement, the legislations, and media freedom. This report expressed on Thailand's problematic conditions and the corruption acts interference of the government agencies. By studying information from various sources, this study proposed 10 guidelines for preventing and suppressing the corruption problems with efficiency and effectiveness, and yet reducing them. The effective administration will help government handles and responses to the problems more quickly. This will prompt Thailand into a stability, a trustworthy, being recognized internationally, helping on the economic growth, an ability to compete with other countries, enhancing the population potency, and encouraging development toward the future.

Keywords: Corruption in Thailand, Scandinavia, Corruption issues

1. บทนำ

การทุจริตเป็นปัญหาที่ทุกประเทศทั่วโลกต้องเผชิญตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แม้แต่ประเทศที่ได้รับการพัฒนาแล้วก็ยังไม่สามารถขจัดปัญหาการทุจริตให้หมดไปได้ เพียงแต่บางประเทศสามารถควบคุมให้การทุจริตอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้เท่านั้น การทุจริตสามารถกระทำได้ในหลากหลายรูปแบบ เป็นสาเหตุมาจากปัจจัยในด้านต่าง ๆ อาทิ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยด้านศาสนา รวมถึงปัจจัยด้านกฎหมาย ทั้งนี้การกระทำการทุจริตเป็นไปเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่สมควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือพวกพ้อง (Heldman & Enste, 2017; เดือนเด่น นิคมบริรักษ์, 2555)

ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน สังคมไทยมีความผูกพันกับระบบอุปถัมภ์ เจ้าขุนมูลนาย การทุจริตบางครั้งเกิดขึ้นจากพฤติกรรมที่ทำสืบทอดต่อกันมาจนทุกคนมองและรับรู้ว่าเป็นเรื่องปกติ เนื่องจากขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม และรากฐานที่ปลูกฝังคนไทยมาอย่างยาวนาน (กิตติวัฒน์ จำเริญสุดย์, กฤษณา มณีชัย, พีระ พันธุ์งาม, สัมฤทธิ์ น่วมศิริ, และ อภิวัฒน์ พลสยม, 2561) ครอบครัวยุคใหม่ในสังคมไทย

ส่วนมากเป็นจุดเริ่มต้นของการเกื้อกูล ช่วยเหลือ เห็นอกเห็นใจ โดยเฉพาะคนในครอบครัวหรือบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับตนเอง จึงก่อให้เกิดความเห็นแก่ตัวในบางสถานการณ์ และเกิดเป็นการทุจริตในที่สุด ในประเทศไทยมีปัญหาการทุจริตมาอย่างยาวนานและมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขึ้น เห็นได้จากเศรษฐกิจ การเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเป็นอยู่ของประชาชนในปัจจุบัน รวมทั้งค่าดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ของประเทศไทย ที่อยู่ในระดับต่ำมาโดยตลอด และใน พ.ศ. 2563 คะแนนอยู่ที่ 36 คะแนน ซึ่งคะแนนเท่ากับ พ.ศ. 2562 แต่หากย้อนหลังกลับไป 10 ปี คะแนนของไทยอยู่ในระดับ 35 - 38 คะแนน จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า ปัญหาการทุจริตในประเทศไทยไม่ได้รับการแก้ไข และอาจมีการทุจริตที่เพิ่มมากขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการทุจริตในระดับสูง และสะท้อนให้เห็นว่าการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จ ทางรัฐบาลผู้ที่เป็นผู้นำหลักของประเทศควรเร่งแก้ไขปัญหารวมทั้งตัวผู้นำประเทศต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชน โดยไม่กระทำการทุจริต ดำเนินงานด้วยระบบความซื่อสัตย์สุจริตและบริหารงานด้วยความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ประเทศก้าวต่อไปอย่างมั่นคง และลดปัญหาการทุจริต

ในปัจจุบันประเทศไทยพยายามดำเนินการเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต กล่าวคือ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีความเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตัวอย่างเช่น มาตรา 59 กล่าวว่า (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ม.ป.ป.) รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะที่มีใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก มาตรา 63 รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ อีกทั้งยังบัญญัติเกี่ยวกับการสรรหา หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ และใน พ.ศ. 2561 มีการบัญญัติกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ จึงมีความจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ม.ป.ป.) มีความเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) จัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม รวมทั้งได้เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ตลอดจนวาระการดำรงตำแหน่งไว้ อีกทั้งได้บัญญัติให้รัฐมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐ และภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการ และกลไกที่มีประสิทธิภาพ

ในการป้องกันและขจัดกาทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด ตามมาตรา 63 ของรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ยังมีพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ม.ป.ป.) เป็นบทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดเกี่ยวกับการทุจริต นอกจากนี้ทางสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ยังมีการดำเนินการเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตในหลากหลายรูปแบบ อาทิ การออกประกาศและระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การมีมาตรการ - ข้อเสนอแนะ เพื่อป้องกันการทุจริต มีระบบรับเรื่องร้องเรียนออนไลน์ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านการทุจริต การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในมิติระหว่างประเทศ การสนับสนุนผลงานวิชาการเกี่ยวกับการทุจริต การมีหลักสูตรและการอบรมออนไลน์เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ แต่ทั้งนี้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ

ประเทศในแถบสแกนดิเนเวีย ประกอบด้วย ประเทศเดนมาร์ก สวีเดน และนอร์เวย์ เป็นกลุ่มประเทศที่มีการทุจริตน้อยที่สุด¹ จากการศึกษาขององค์กรโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) เกี่ยวกับการรับรู้เรื่องการทุจริตทั่วโลก โดยการจัดอันดับดัชนีการรับรู้การทุจริต ใน พ.ศ. 2563 ประเทศเดนมาร์กเป็นประเทศที่มีภาพลักษณ์ในการทุจริตระดับต่ำที่สุด อยู่ในอันดับที่ 1 และครองอันดับติดต่อกัน 3 ปี โดยสวีเดนอยู่ในอันดับที่ 3 และนอร์เวย์อยู่ในอันดับที่ 7 การจัดอันดับของประเทศในแถบสแกนดิเนเวียยังอยู่ใน 10 อันดับแรก ของการจัดลำดับจาก 180 ประเทศ และได้คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตไม่ต่ำกว่า 70 คะแนน ตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่าประเทศดังกล่าวสามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำประเด็นการทุจริตและแนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตมาศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศต่าง ๆ

จากที่กล่าวมาทั้งหมด เห็นได้ว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตได้ ในบทความนี้จึงได้ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับประเด็นการทุจริตในประเทศแถบสแกนดิเนเวียกับประเทศไทย เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบถึงประเด็นความเสี่ยงที่มีความเกี่ยวข้องกับการทุจริต รวมทั้งศึกษาแนวทางในการต่อต้านการทุจริตจากประเทศที่มีการทุจริตในระดับต่ำ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการนำมาสู่การประยุกต์ ปรับปรุง ปรับใช้ และพัฒนามาตรการและแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในอนาคต

2. ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI)

ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์การทุจริตเป็นดัชนีที่พัฒนาขึ้น โดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ ร่วมกับมหาวิทยาลัย Gottingen ในประเทศเยอรมนี (สิริลักษณ์ คอมันตร์, ชยันต์ ตันติวิศดาการ,

¹ อ้างอิงจากการจัดอันดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ขององค์กรโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) ย้อนหลัง 4 ปี โดยทั้งสามประเทศติดอันดับ 1 ใน 10

พงษ์ธร วราชัย และ ลอยลม ประเสริฐศรี, 2551) ดัชนีนี้ เริ่มจัดทำตั้งแต่ พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา มีสถานะเป็นองค์รภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ มีวัตถุประสงค์ในการต่อสู้กับการทุจริตทุกรูปแบบ ด้วยการแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ และสร้างความตระหนักรู้ถึงผลเสียของการทุจริต (สายทรัพยากรบุคคลและบริหารงานเลขานุการบริษัทฯ และก้องป้องกันและตรวจสอบการประพตมิชอบ, 2561)

ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์การทุจริตเป็นข้อมูลที่รวบรวมมาจากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน มาจากการวิเคราะห์ผลการสำรวจความคิดเห็น ความรู้สึก หรือการรับรู้ของนักธุรกิจ นักวิเคราะห์การเมือง หรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการทุจริต โดยการคำนวณค่า CPI นั้น ได้รวบรวมข้อมูลด้านการทุจริตจากฐานข้อมูลที่เป็นการจัดอันดับหรือดัชนีชี้วัด จัดทำโดยหน่วยงานที่น่าเชื่อถือต่าง ๆ ทั่วโลก หรือเรียกว่า “แหล่งข้อมูล” จำนวน 13 แหล่งข้อมูล² (พ.ศ. 2563) สำหรับประเทศที่ต้องการวัดดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์การทุจริตและส่งข้อมูลจัดอันดับภาพลักษณ์การทุจริต จะต้องเป็นประเทศที่มีข้อมูลมาคำนวณค่า CPI อย่างน้อย 3 แหล่งข้อมูล โดยค่าคะแนนของ CPI จะอยู่ระหว่าง 0 - 100 โดยค่า CPI = 0 หมายถึง มีภาพลักษณ์การทุจริตมากที่สุด และ CPI = 100 หมายถึง มีภาพลักษณ์การทุจริตน้อยที่สุด

สแกนดิเนเวีย (Scandinavia) คือกลุ่มประเทศยุโรปเหนือ ประกอบไปด้วย 3 ประเทศด้วยกัน ได้แก่ ประเทศเดนมาร์ก สวีเดน และนอร์เวย์ การจัดอันดับภาพลักษณ์การทุจริตใน พ.ศ. 2563 จาก 180 ประเทศทั่วโลก พบว่า ประเทศเดนมาร์กอยู่ในอันดับที่ 1 ได้คะแนนอยู่ที่ 88 คะแนน ประเทศสวีเดนอยู่อันดับที่ 3 ได้คะแนนอยู่ที่ 85 คะแนน และประเทศนอร์เวย์อยู่ในอันดับที่ 7 ได้คะแนนอยู่ที่ 84 คะแนน สะท้อนการมีการจัดการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่เข้าร่วมการจัดอันดับภาพลักษณ์การทุจริต โดยคะแนนของประเทศไทยอยู่ที่ 36 คะแนน จัดอยู่ในอันดับที่ 104 คะแนนเท่ากับปี 2562 แต่อันดับร่วงลงมาจาก พ.ศ. 2562 ที่อยู่ในอันดับที่ 101 ใน พ.ศ. 2563 ประเทศไทยใช้แหล่งข้อมูล 9 แหล่ง³ ในการวัดค่า CPI ประเทศไทยได้คะแนนลดลง 1 แหล่ง นั่นคือ แหล่งข้อมูล International Institute for

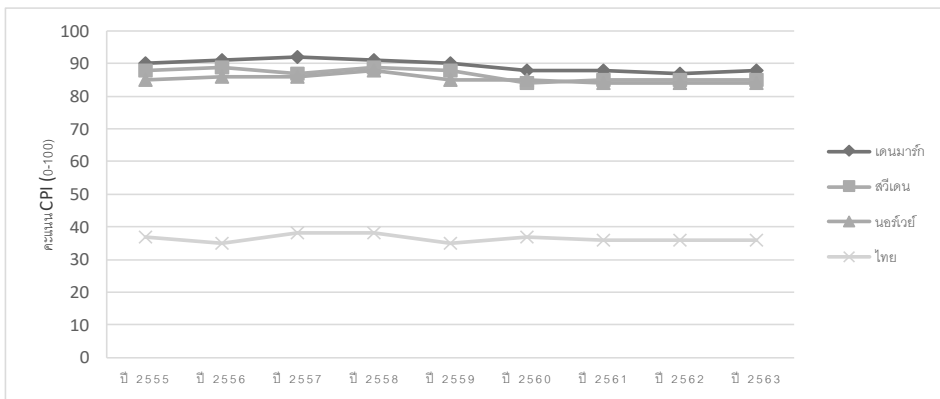
² แหล่งข้อมูล 13 แหล่ง ประกอบด้วย 1) The Country Policy and Institutional Assessment of the African Development Bank 2) Bertelsmann Foundation Sustainable Governance Index 3) Bertelsmann Foundation Transformation Index 4) Economist Intelligence Unit Country Risk Rating 5) Freedom House Nations in Transit 6) Global Insight Country Risk Ratings 7) International Institute for Management Development World Competitiveness Yearbook 8) Political and Economic Risk Consultancy 9) Political Risk Services International Country Risk 10) Varieties of Democracy Project 11) The World Bank's Country Policy and Institutional Assessment 12) The World Economic Forum's Executive Opinion Survey 13) World Justice Project Rule of Law Index

³ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวัดค่า CPI ทั้ง 9 แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย 1) Bertelsmann Foundation Transformation Index 2) Economist Intelligence Unit Country Rating 3) Global Insight Country Risk Ratings 4) International Institute for Management Development World Competitiveness Yearbook 5) Political and Economic Risk Consultancy 6) Political Risk Services International Country Risk 7) Varieties of Democracy Project 8) World Economic Forum EOS 9) World Justice Project Rule of Law Index

Management Development (IMD) World Competitiveness Yearbook⁴ ได้ 41 คะแนน จาก พ.ศ. 2562 ได้คะแนน 45 คะแนน เนื่องจากผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ยังมีความคิดเห็นว่าประเทศไทย ยังมีปัญหาการให้และรับสินบน และการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ

การศึกษาการจัดอันดับภาพลักษณ์การทุจริตของประเทศแถบสแกนดิเนเวียกับประเทศไทย พบว่า ตั้งแต่ พ.ศ. 2555 - 2563 ประเทศเดนมาร์กได้คะแนนภาพลักษณ์การทุจริตอยู่ที่ 87 - 92 คะแนน ประเทศสวีเดนได้คะแนนภาพลักษณ์การทุจริตอยู่ที่ 84 - 89 คะแนน และประเทศนอร์เวย์ ได้คะแนนภาพลักษณ์การทุจริตอยู่ที่ 84 - 88 คะแนน โดยประเทศแถบสแกนดิเนเวียทั้ง 3 ประเทศ ได้คะแนนภาพลักษณ์การทุจริตอยู่ระหว่าง 84 - 92 คะแนน หรือคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 87 คะแนน จัดอยู่ใน 10 อันดับแรก ของการจัดลำดับจาก 180 ประเทศ ส่วนประเทศไทย ตลอดระยะเวลา 8 ปีที่ผ่านมา ได้คะแนนภาพลักษณ์การทุจริตอยู่ที่ 35 - 38 คะแนน หรือคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 36 คะแนน แตกต่างจากกลุ่มประเทศแถบสแกนดิเนเวียเป็นอย่างมาก ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนภาพลักษณ์การทุจริตของประเทศแถบสแกนดิเนเวียกับประเทศไทย

⁴ แหล่งข้อมูล IMD เป็นการนำข้อมูลสถิติทุติยภูมิและผลการสำรวจความคิดเห็นผู้บริหารระดับสูงไปดำเนินการประมวลผลจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย และพิจารณาจาก 4 องค์ประกอบ คือ 1) สมรรถนะทางเศรษฐกิจ 2) ประสิทธิภาพของภาครัฐ 3) ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ และ 4) โครงสร้างพื้นฐาน ทั้งนี้ IMD สำรวจข้อมูลประมาณ เดือนมกราคม - เมษายน ของทุกปี โดยมีประเด็นที่องค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาตินำมาคำนวณเป็นคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตจากแบบสำรวจความคิดเห็นผู้บริหารระดับสูงในประเทศไทย คือ “มีการติดสินบนและการทุจริตหรือไม่”

จากผลคะแนนการรับรู้การทุจริต ใน ค.ศ. 2020 เป็นเครื่องบ่งชี้สำคัญถึงสถานการณ์การทุจริตในประเทศไทย เป็นเรื่องสำคัญที่รัฐบาลจำเป็นต้องมีนโยบายในการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างจริงจังเพื่อนำไปสู่แนวทางปฏิบัติในการสร้างความโปร่งใสในการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนี้ภาคธุรกิจ เอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชน จะต้องตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการทุจริตและไม่ทนต่อการทุจริต นำไปสู่สังคมที่สุจริตส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ และส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2564)

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators: WGI) ของประเทศแถบสแกนดิเนเวียและประเทศไทย

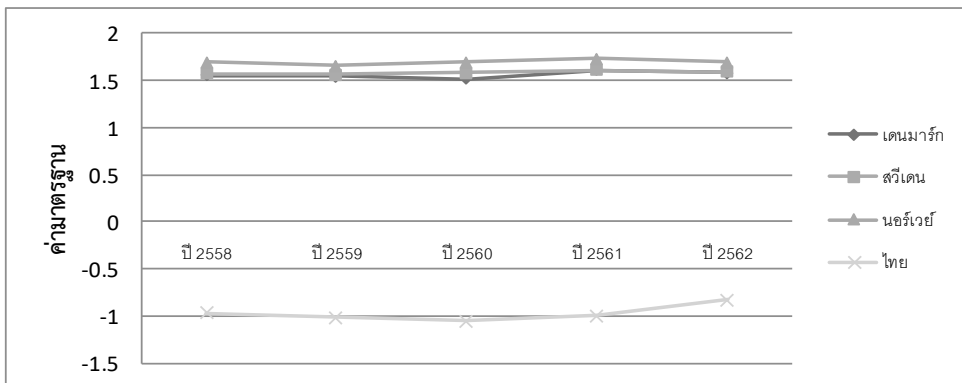
ธรรมาภิบาลของภาครัฐเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งอิทธิพลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (ศุภเจตน์ จันทรสาส์น, 2555) รวมทั้งยังเป็นตัวบ่งชี้การทุจริตได้อีกด้วย มีการศึกษาโดยธนาคารโลกภายใต้โครงการ Worldwide Governance Indicators หรือที่เรียกว่า ดัชนีธรรมาภิบาลโลก เป็นโครงการที่ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ธรรมาภิบาล (Good Governance) ในภาครัฐของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก แบ่งออกเป็น 6 มิติ ได้แก่ 1) เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น 2) ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและปราศจากการก่อการร้าย 3) ความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ 4) คุณภาพของกฎระเบียบ 5) หลักนิติธรรม และ 6) การควบคุมการทุจริต ทั้งนี้ ธรรมาภิบาลของภาครัฐทั้ง 6 มิติข้างต้น ถูกวัดอยู่ในรูปของคะแนนในลักษณะของค่ามาตรฐาน (Standard Value) มีค่าอยู่ระหว่าง -2.5 ถึง 2.5 โดยค่ามาตรฐาน -2.5 หมายถึง การมีธรรมาภิบาลต่ำสุด และค่ามาตรฐาน 2.5 หมายถึง การมีธรรมาภิบาลสูงสุด และมีการศึกษาพบว่า ประเทศที่พัฒนาแล้วจะมีธรรมาภิบาลของภาครัฐสูงกว่าประเทศกำลังพัฒนาเป็นอย่างมาก สะท้อนให้เห็นว่าธรรมาภิบาลของภาครัฐคือหนึ่งในปัจจัยที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมทั้งยังบ่งชี้การทุจริต

3.1 เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น (Voice and Accountability)

วัดความสามารถของภาครัฐในการให้เสรีภาพแก่ประชาชนในประเทศในการเลือกรัฐบาลอย่างอิสระ รวมทั้งการให้เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการรวมกลุ่ม และการให้เสรีภาพของสื่อมวลชนในการแสดงความคิดเห็นและนำเสนอข่าวสารต่าง ๆ (World Bank, 2021) การศึกษาเกี่ยวกับการมีเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น จากข้อมูลของ World Governance Indicator ของธนาคารโลก พบว่า ในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ประเทศนอร์เวย์มีค่ามาตรฐานสูงที่สุดอยู่ที่ 1.66 - 1.73 ประเทศสวีเดนมีค่ามาตรฐานอยู่ที่ 1.56 - 1.61 และประเทศเดนมาร์ก มีค่ามาตรฐานอยู่ที่ 1.52 - 1.61 ส่วนประเทศไทยมีค่ามาตรฐานน้อยกว่าทั้ง 3 ประเทศ โดยมีค่ามาตรฐานอยู่ที่ -1.05 ถึง -0.88 ดังแผนภาพที่ 2 สะท้อนให้เห็นว่าประชากรไทยยังขาดการมีสิทธิและเสรีภาพในการมีส่วนร่วม นั่นคือ สิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น สิทธิและเสรีภาพ

ในการสมาคม และสิทธิและเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารของสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ประเทศไทยในปัจจุบัน ที่มีการออกกฎหมายหรือข้อบังคับไม่ให้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารบางเรื่อง มีการจำกัดการนำเสนอข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ห้ามวิพากษ์วิจารณ์การปกครอง คุณภาพ โจมตี และห้ามไม่ให้ประชาชนเรียกร้องหรือสมาคมใด ๆ คัดการณ์ว่าคะแนนมิตินี้ของประเทศไทยใน พ.ศ. 2563 และ พ.ศ. 2564 จะลดลงจาก พ.ศ. 2562 หากยังไม่มีการดำเนินการเปลี่ยนแปลงกฎหมายหรือข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ควรจะได้รับ ทั้งนี้ยังมีการศึกษาของ Varieties of Democracy (V-Dem) เป็นโครงการวิจัยเกี่ยวกับประชาธิปไตย มีสำนักงานอยู่ที่ประเทศสวีเดน โดยศึกษาเกี่ยวกับ Corruption and Covid-19 Democratic Violation มีข้อสรุปคือ การละเมิดหลักประชาธิปไตยในการตอบสนองต่อการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 มักพบในประเทศที่มีระดับการทุจริตสูง (Varieties of Democracy (V-DEM), 2020)

แผนภาพที่ 2 การเปรียบเทียบการมีเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น

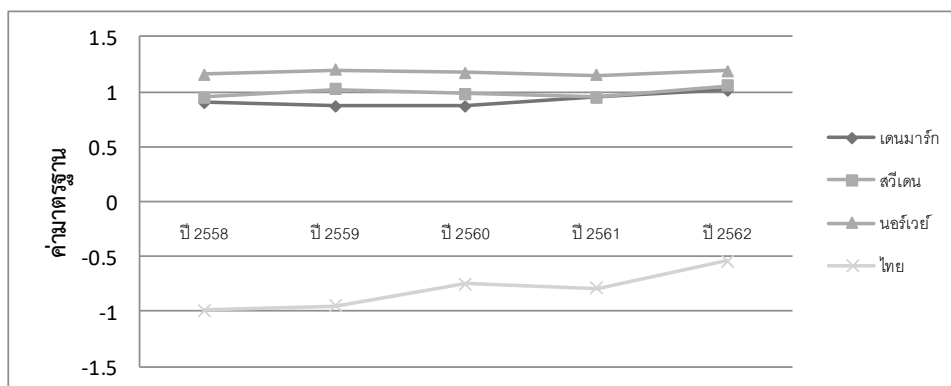
3.2 ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและปราศจากการก่อการร้าย (Political Stability and Absence of Violence/ Terrorism)

วัดความสามารถของภาครัฐในการควบคุมไม่ให้เกิดความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล อันเนื่องมาจากวิถีทางแห่งความรุนแรง และเป็นการพิจารณาเรื่องของโอกาสความเป็นไปได้ที่รัฐบาลจะไร้เสถียรภาพ หรือถูกโค่นล้มโดยวิธีการที่ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ (World Bank, 2021)

การศึกษาเกี่ยวกับความมีเสถียรภาพทางการเมืองและปราศจากการก่อการร้าย จากข้อมูลของ World Governance Indicator ของธนาคารโลก พบว่า ในระยะเวลา 5 ปี ที่ผ่านมา ประเทศนอร์เวย์มีค่ามาตรฐานสูงที่สุดอยู่ที่ 1.15 - 1.20 ราชอาณาจักรสวีเดนมีค่ามาตรฐานอยู่ที่ 0.95 - 1.05 และประเทศเดนมาร์กมีค่ามาตรฐานอยู่ที่ 0.87 - 1.01 ส่วนประเทศไทยมีค่ามาตรฐานน้อยกว่าทั้ง 3 ประเทศ โดยมีค่ามาตรฐานอยู่ที่ -0.99 ถึง -0.54 ดังแผนภาพที่ 3 สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังมีความไม่มั่นคงทางการเมืองและอาจเกิดความรุนแรงที่มีแรงจูงใจทางการเมือง รวมถึงอาจเกิด

การก่อการร้าย รัฐบาลมีความไร้เสถียรภาพ อาจบริหารงานต่อไม่ได้ และอาจถูกโค่นล้มลงได้โดยง่าย จากกราฟจะเห็นได้ว่าประเทศไทยจัดการกับมิตินี้ได้ดีขึ้น แต่เนื่องจากสถานการณ์การเมืองไทยในปัจจุบัน สามารถคาดการณ์ได้ว่าคะแนนมิตินี้ของประเทศไทยใน พ.ศ. 2563 และ พ.ศ. 2564 อาจจะลดลงจาก พ.ศ. 2562

แผนภาพที่ 3 การเปรียบเทียบความมีเสถียรภาพทางการเมืองและปราศจากก่อการร้าย

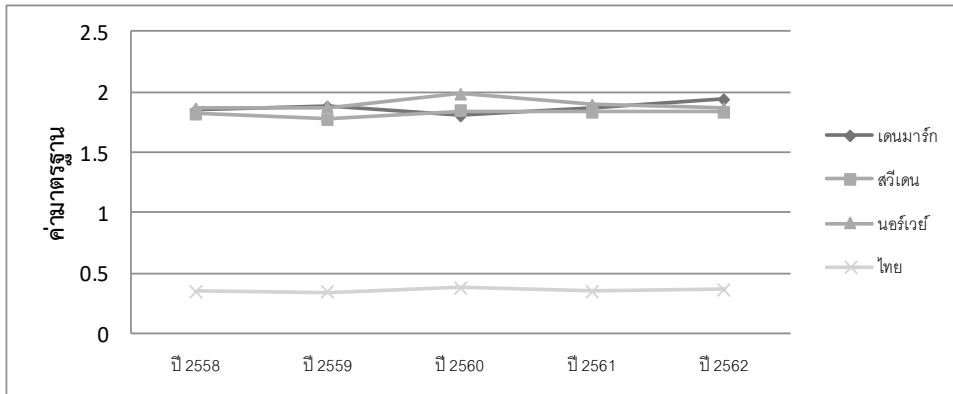

3.3 ความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Effectiveness)

วัดความสามารถของภาครัฐในการสร้างบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ การดำเนินงานโดยปราศจากแรงกดดันทางด้านการเมือง การสร้างและดำเนินนโยบายที่มีคุณภาพ รวมทั้ง การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จตามที่ได้วางนโยบายไว้ (World Bank, 2021)

การศึกษาเกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ จากข้อมูลของ World Governance Indicator ของธนาคารโลก พบว่า ในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ประเทศนอร์เวย์มีค่ามาตรฐานอยู่ที่ 1.86 - 1.98 ประเทศเดนมาร์กมีค่ามาตรฐานอยู่ที่ 1.80 - 1.94 และประเทศสวีเดนมีค่ามาตรฐานอยู่ที่ 1.77 - 1.83 ส่วนประเทศไทยมีค่ามาตรฐานน้อยกว่าทั้ง 3 ประเทศ โดยมีค่ามาตรฐานในมิตินี้อยู่ที่ 0.34 - 0.38 ดังแผนภาพที่ 4 สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังขาดคุณภาพการบริการสาธารณะ คุณภาพของข้าราชการ คุณภาพของการกำหนดนโยบายและการดำเนินการด้านต่าง ๆ และความน่าเชื่อถือของรัฐบาล ยังมีการดำเนินงานที่ไม่เป็นอิสระ โดยยังมีการแทรกแซงของภาครัฐและยังมีแรงกดดันทางการเมือง

แผนภาพที่ 4 การเปรียบเทียบความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ

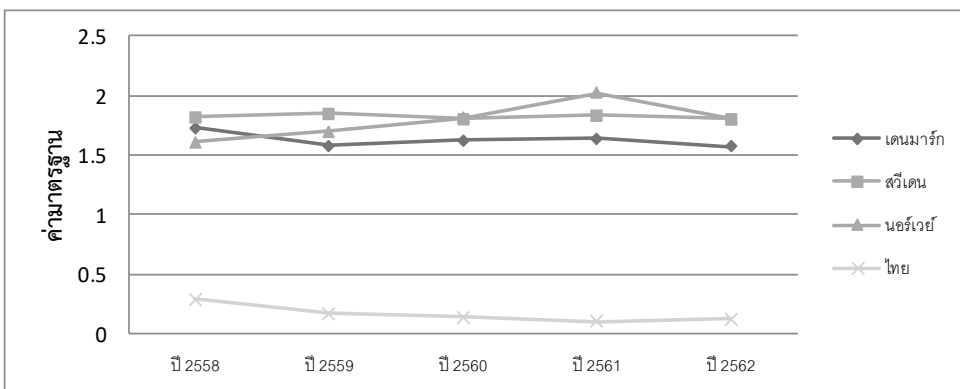

3.4 คุณภาพของกฎระเบียบ (Regulatory Quality)

วัดความสามารถของภาครัฐในการกำหนดนโยบายและสร้างระเบียบข้อบังคับที่เหมาะสมต่อการยกระดับการพัฒนาของภาคเอกชน รวมถึงการบังคับใช้นโยบายและมาตรการอย่างเหมาะสม (World Bank, 2021)

การศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของกฎระเบียบ จากข้อมูลของ World Governance Indicator ของธนาคารโลก พบว่า ในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ประเทศนอร์เวย์มีค่ามาตรฐานอยู่ที่ 1.61 - 2.02 ประเทศสวีเดนมีค่ามาตรฐานอยู่ที่ 1.80 - 1.85 และประเทศเดนมาร์กมีค่ามาตรฐานอยู่ที่ 1.57 - 1.73 ส่วนประเทศไทยมีค่ามาตรฐานน้อยกว่าทั้ง 3 ประเทศ โดยมีค่าประมาณการในมิตินี้อยู่ที่ 0.10 - 0.29 ดังแผนภาพที่ 5 สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลไทยยังขาดความสามารถในการกำหนดและดำเนินการตามนโยบายและระเบียบข้อบังคับที่ดีที่อนุญาตและส่งเสริมการพัฒนาภาคเอกชน

แผนภาพที่ 5 การเปรียบเทียบคุณภาพของกฎระเบียบ

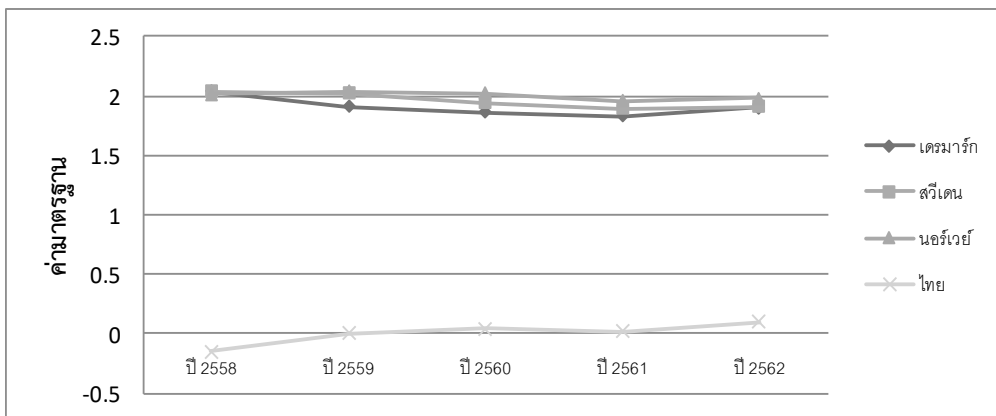

3.5 หลักนิติธรรม (Rule of Law)

เป็นการวัดความสามารถของภาครัฐในการทำให้ภาคส่วนต่าง ๆ มีความเชื่อมั่น มีความเคารพ และยอมรับปฏิบัติตามกติกา รวมถึงมีการสร้างคุณภาพในการบังคับใช้กฎหมายที่มีคุณภาพ และคุณภาพในการควบคุมอาชญากรรมและความรุนแรง (World Bank, 2021)

การศึกษาข้อมูลของ World Governance Indicator ของธนาคารโลก มิติที่ 5 หลักนิติธรรม พบว่า ในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ประเทศนอร์เวย์มีค่ามาตรฐานอยู่ที่ 1.96 - 2.04 ประเทศสวีเดนมีค่ามาตรฐานอยู่ที่ 1.89 - 2.04 และประเทศเดนมาร์กมีค่ามาตรฐานอยู่ที่ 1.83 - 2.04 ส่วนประเทศไทยมีค่ามาตรฐานน้อยกว่าทั้ง 3 ประเทศ โดยมีค่ามาตรฐานในด้านนี้ อยู่ที่ -0.15 ถึง 0.10 ดังแผนภาพที่ 6 สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังขาดความเชื่อมั่นในกฎหมาย และประชาชนยังขาดการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม โดยเฉพาะในเรื่องของการบังคับใช้สัญญา สิทธิในทรัพย์สิน ตำรวจ และศาล ตลอดจนแนวโน้มของอาชญากรรมและความรุนแรง ประเทศไทยมีแนวโน้มในมิตินี้ที่ดีขึ้น เห็นได้จากกราฟที่มีแนวโน้มค่าการมาตรฐานที่สูงขึ้น แต่เนื่องจากสถานการณ์การเมืองไทยในปัจจุบัน สามารถคาดการณ์ได้ว่าคะแนนมิตินี้ของประเทศไทยใน พ.ศ. 2563 และ 2564 อาจจะลดลงจาก พ.ศ. 2562

แผนภาพที่ 6 การเปรียบเทียบหลักนิติธรรม

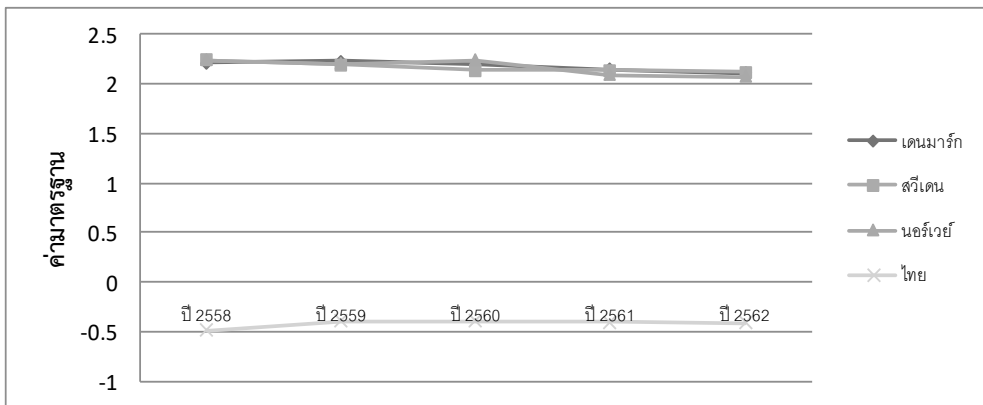
3.6 การควบคุมการทุจริต (Control of Corruption)

วัดความสามารถของภาครัฐในการควบคุมไม่ให้เกิดการใช้อำนาจของภาครัฐ เพื่อสร้างผลประโยชน์ให้แก่ภาคเอกชนทั้งทางตรงและทางอ้อม (World Bank, 2021)

การศึกษาข้อมูลของ World Governance Indicator ของธนาคารโลก มิติที่ 6 การควบคุมการทุจริต พบว่า ในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ประเทศนอร์เวย์มีค่ามาตรฐานอยู่ที่ 2.07 - 2.24 ประเทศสวีเดนมีค่ามาตรฐานอยู่ที่ 2.14 - 2.24 และประเทศเดนมาร์กมีค่ามาตรฐานอยู่ที่ 2.11 - 2.23 ส่วน

ประเทศไทยมีค่ามาตรฐานน้อยกว่าทั้ง 3 ประเทศ โดยมีค่ามาตรฐานในมิตินี้ อยู่ที่ -0.49 ถึง -0.39 ดังแผนภาพที่ 7 สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังไม่สามารถควบคุมการทุจริตภายในประเทศได้ และเนื่องจากสถานการณ์การเมืองไทยในปัจจุบัน สามารถคาดการณ์ได้ว่าคะแนนมิตินี้ของประเทศไทย ใน พ.ศ. 2563 และ 2564 จะต้องลดลงจาก พ.ศ. 2562

แผนภาพที่ 7 การเปรียบเทียบการควบคุมการทุจริต

จากการพิจารณาพบว่าประเทศพัฒนาแล้วในแถบสแกนดิเนเวียทั้ง 3 ประเทศ มีธรรมาภิบาลของภาครัฐสูงกว่าประเทศไทยที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาเป็นอย่างมาก ธรรมาภิบาลของภาครัฐสะท้อนให้เห็นการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมถึงการทุจริตภายในประเทศ กล่าวคือ ประเทศไทยยังไม่สามารถพึงพอใจกับระดับของธรรมาภิบาลของประเทศในปัจจุบันได้ เนื่องจากยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

เหตุผลที่ทำให้ประเทศสแกนดิเนเวียมีธรรมาภิบาลภาครัฐสูง

- 1) วัฒนธรรมการเมืองและการบริหารจัดการในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียนิยมการหาข้อสรุปร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่ไม่เห็นด้วย ต่างจากวัฒนธรรมการเมืองและการบริหารจัดการที่มุ่งจะเอาชนะ หรือใช้เสียงข้างมากลากไป โดยไม่สนใจข้อกังวลหรือความเป็นห่วงของเสียงข้างน้อย การมุ่งมั่นที่จะหาข้อสรุปร่วมกันทำให้ผู้นำทุกระดับต้องมองด้านบวกมากกว่าด้านลบ มองถึงผลประโยชน์ร่วมกัน ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง รู้จักที่จะนำความคิดเห็น โดยเฉพาะข้อกังวลของเสียงส่วนน้อยมาปรับปรุงเพื่อหาทางออกร่วมกัน วัฒนธรรมแบบนี้นอกจากจะช่วยให้มองประเด็นต่าง ๆ อย่างรอบคอบแล้ว ยังจะช่วยลดความแตกแยกในสังคมด้วย (วิโรไท สันติประภพ, 10 เมษายน 2556)
- 2) คนสแกนดิเนเวียให้ความสำคัญอย่างมากกับความซื่อสัตย์และความโปร่งใสของรัฐบาล และนักการเมือง สังคมสแกนดิเนเวียตรวจสอบพฤติกรรมของนักการเมืองอย่างใกล้ชิด รัฐบาลและนักการเมืองได้ทำให้ประชาชนไว้วางใจในสิ่งที่รัฐบาลคิด ส่งผลให้คนสแกนดิเนเวีย กล้าที่จะลองของใหม่

และปรับเปลี่ยนทิศทางการพัฒนาประเทศได้ตามที่รัฐบาลเสนอ วัฒนธรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์และความโปร่งใสได้ส่งผลให้สังคมแดนดินเวียมีระดับความไว้วางใจสูง ทั้งต่อรัฐบาลและระหว่างคนในสังคมด้วยตนเอง ความไว้วางใจนี้ ได้ทำให้เกิดคุณูปการอย่างมากต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ทำให้ต้นทุนการทำธุรกิจต่ำ ไม่ต้องกังวลกับค่าทนายหรือค่าใช้จ่ายแฝงอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างทาง และสังคมแดนดินเวียมีความเชื่อมั่นว่าคนที่ทำงานราชการจะเป็นคนที่เก่งและซื่อสัตย์ เพราะข้าราชการจะได้เงินเดือนต่ำกว่าภาคเอกชน แต่ข้าราชการยินดีทำงานเพื่อสังคม เพราะมีเกียรติและได้รับความไว้วางใจจากประชาชน (วีรไท สันติประภพ, 10 เมษายน 2556)

3) รัฐบาลในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียได้ปรับวิธีการให้บริการสวัสดิการสังคมจากรัฐเป็นผู้วางแผนเอง กำหนดรูปแบบเอง และให้บริการเอง มาเป็นเพียงผู้จ่ายเงินอุดหนุนให้ประชาชนไปเลือกใช้บริการได้ตามที่ตัวเองต้องการจากผู้ให้บริการที่ต้องแข่งขันกัน แนวคิดแบบ Choice and Competition นี้เป็นการนำกลไกตลาดเข้ามาประยุกต์ในการให้บริการสวัสดิการสังคม ส่งผลให้ผู้ให้บริการทั้งภาครัฐและเอกชนต้องเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของการให้บริการตลอดเวลา อีกทั้งรัฐบาลของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียให้ความสำคัญกับการสร้างผู้นำธุรกิจเฉพาะทาง (Niche Market) ที่ขายของได้ทั่วโลกและส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมอย่างจริงจัง เปิดโอกาสให้คนที่มีความคิดสร้างสรรค์และความสามารถด้านนวัตกรรม ใช้ศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะมาจากคนกลุ่มใดของสังคม รัฐบาลเร่งสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมหลายรูปแบบ และสนับสนุนทุกขั้นตอนของการทำธุรกิจในลักษณะที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ มากกว่าที่จะเอากฎเกณฑ์ของทางราชการเป็นตัวตั้ง (วีรไท สันติประภพ, 10 เมษายน 2556)

4) ภาครัฐของประเทศสแกนดิเนเวียมีการบังคับใช้กฎหมายหรือกฎระเบียบที่มีประสิทธิภาพ ประชาชนเคารพกฎหมายระเบียบ กติกา มีจิตสำนึกรับผิดชอบ ในการกระทำของตนเองและคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม (ประหยัด พวงจำปา, มกราคม 2562)

5) คนสแกนดิเนเวียมีมาตรการทางสังคมไม่ยอมรับ “คนโกง” ประชาชนไม่วางเฉยหรือต่อต้านพฤติกรรมทุจริตและการจ่ายสินบน (ประหยัด พวงจำปา, มกราคม 2562)

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบประเด็นความเสี่ยงในการทุจริตจากรายงานการทุจริตของ GAN Integrity Solutions ระหว่างประเทศแถบสแกนดิเนเวียและประเทศไทย

จากรายงานการสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตจากภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ องค์กรภาคประชาสังคม หน่วยงานวิจัย องค์กรสื่อ ผู้ผลิตสื่อ องค์กรภาคเอกชน และตัวแทนกลุ่มผู้ผลักดันนโยบายองค์กรกำกับดูแลต่าง ๆ (ต่อตระกูล ยมนาค และ ต่อภัสสร ยมนาค, 26 เมษายน 2560) ผู้ร่วมสัมภาษณ์ได้แบ่งยุคสมัยต่าง ๆ ที่จะศึกษาเกี่ยวกับการทุจริต เป็น 5 ยุค ได้แก่ ยุคก่อน พ.ศ. 2523 ยุค พ.ศ. 2524 - 2533 ยุค พ.ศ. 2534 - 2543 ยุค พ.ศ. 2544 - 2553 และ ยุค พ.ศ. 2554 - ปัจจุบัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถานการณ์การทุจริตในยุคสมัยต่าง ๆ ของประเทศไทย

ยุคสมัย	สถานการณ์การทุจริตที่เกิดขึ้น
ก่อน พ.ศ. 2523	มีการผูกขาดอำนาจและการรวมศูนย์อำนาจ นำไปสู่การถ่วงดุลที่ไม่สมดุลและเปิดโอกาสธุรกิจเข้ามาผูกพันกับการเมืองเพิ่มขึ้น ในช่วงนี้ประชาชนยังเกรงกลัวอำนาจรัฐอยู่มาก จึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็นและปล่อยให้ผู้มีอำนาจรัฐแสวงหาผลประโยชน์โดยง่าย
พ.ศ. 2524 - 2533	มีความอ่อนแอของระบบรัฐบาลผสม ทำให้เกิดการต่อรองตำแหน่งการเมืองและราชการแลกกับผลประโยชน์ต่าง ๆ ประกอบกับความอ่อนแอของราชการเป็นการเปิดโอกาสให้นักการเมืองกับนักธุรกิจเข้ามาเอาผลประโยชน์ได้โดยง่าย
พ.ศ. 2534 - 2543	เกิดการร่วมมือกันนักการเมืองและข้าราชการอย่างแน่นแฟ้น โดยมีนักธุรกิจอยู่เบื้องหลัง เนื่องจากโครงสร้างทางการเมืองต้องพึ่งพิงการเงินอย่างมหาศาล ทำให้เกิดแนวคิดใหญ่ในสังคมว่าเงินซื้อได้ทุกอย่าง และเงินสามารถจัดการกับการปราบปรามของหน่วยงานต่อต้านทุจริตทั้งหลายได้ด้วย
พ.ศ. 2544 - 2553	มีการขยายขนาดของรัฐบาล ทั้งด้านงบประมาณการลงทุน และการควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ แทนที่จะปล่อยให้ตลาดทำงานอย่างเต็มที่ เป็นการสร้างการผูกขาดทั้งทางการเมืองและทางการตลาด เพิ่มอำนาจการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐและนักการเมือง
พ.ศ. 2554 - ปัจจุบัน	กลุ่มธุรกิจต่าง ๆ มีความใกล้ชิดผู้มีอำนาจตัดสินใจทางการเมืองมาก จนอาจทำให้การตัดสินใจนั้น ๆ ไปเอื้อประโยชน์ต่อเอกชนบางราย

ประเทศไทยมีความเสี่ยงสูงต่อการทุจริตในภาคส่วนต่าง ๆ แม้ว่าประเทศไทยจะมีกรอบกฎหมายและมาตรการต่าง ๆ ในการต่อต้านการทุจริต แต่ก็มักเผชิญกับการติดสินบนหรือการทุจริตอื่น ๆ โดยตั้งแต่ พ.ศ. 2557 ถึงปัจจุบัน รัฐบาลเผด็จการทหารได้ยึดอำนาจและก่อให้เกิดการทุจริตทำให้สถานการณ์การทุจริตแย่ลงภายใต้ระบอบการปกครองของทหาร กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ทำให้การทุจริตยังคงอ่อนแอ รวมถึงการติดสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประมวลกฎหมายอาญายังมีช่องว่างทำให้เกิดการฉ้อโกง และระบบอุปถัมภ์ค้าชู้ การจ่ายเงินและการให้ของกำนัลเป็นเรื่องปกติในสังคม

ประเทศในกลุ่มประเทศแถบสแกนดิเนเวียเป็นกลุ่มประเทศที่มีชื่อเสียงเกี่ยวกับการควบคุมการทุจริตมานานหลายปี เป็นกรณีศึกษาที่ดีสำหรับประเทศที่ต้องการสังคมที่มีความโปร่งใส ทุกคนภายในสังคมมีความเท่าเทียมกันและมีความเป็นธรรม โดยปัจจัยหลักที่สำคัญที่จะนำไปสู่การรับรู้การทุจริต คือ ความสามัคคีกันของคนในสังคม สังคมที่มีความเข้มแข็ง ประชาชนในสังคมมีจิตสำนึกที่ดี การดำเนินงานของทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่มีการเปิดกว้างและมีความโปร่งใส การดำเนินงานที่มี

ความซื่อสัตย์ การดำเนินการและบริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียม มีความยุติธรรม และมีกฎหมายที่เข้มงวดเกี่ยวกับการทุจริตในทุกรูปแบบ (Transparency International, n.d.)

จากการศึกษาการทุจริตจากรายงานการทุจริตของแกนอินทริกรีตีโซลูชัน (GAN Integrity Solutions, 2020) เป็นบริษัทไอทีและบริการระดับมืออาชีพของเดนมาร์ก ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2549 และได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการยุโรปและรัฐบาลในยุโรปหลายแห่ง ได้มีการรวบรวมข้อมูลภาพรวมเกี่ยวกับความเสี่ยงในการทุจริตประมาณ 125 ประเทศทั่วโลก โดยในบทความนี้จะเปรียบเทียบความเสี่ยงในการทุจริตของประเทศไทยและประเทศแถบสแกนดิเนเวีย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความเสี่ยงในการทุจริตของประเทศไทยและประเทศแถบสแกนดิเนเวีย

ประเทศ	ประเด็นความเสี่ยงในการทุจริต (ระบบตุลาการ)
เดนมาร์ก	เดนมาร์กได้ลงนามในอนุสัญญาเวียนอร์ค พ.ศ. 2501 และเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการระงับข้อพิพาทการลงทุน (ICSID) มีระบบศาลที่มีความเป็นอิสระจากหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐบาลและได้รับการยอมรับอย่างสูง มีความยุติธรรมมาก การให้สินบนและการจ่ายเงินเพิ่มเติมเพื่อแลกกับการตัดสินที่ไม่ชอบธรรมถือเป็นเรื่องที่ไม่สมควรกระทำ
สวีเดน	สวีเดนได้ลงนามในอนุสัญญาเวียนอร์ค พ.ศ. 2501 และอนุสัญญาว่าด้วยการระงับข้อพิพาท การลงทุน (ICSID) ระบบตุลาการของสวีเดนได้ชื่อว่าเป็นสถาบันอนุญาโตตุลาการแห่งหอการค้าสต็อกโฮล์ม เป็นหนึ่งในศูนย์อนุญาโตตุลาการชั้นนำของโลก สวีเดนมีระบบศาลที่บริหารงานด้วยหลักนิติธรรม และระบบตุลาการดำเนินไปอย่างเป็นอิสระและเป็นกลาง บริษัทต่าง ๆ มีความเชื่อมั่นในความเป็นอิสระของตุลาการและพอใจกับกรอบกฎหมายในการระงับ ข้อพิพาท ภายในประเทศแทบจะไม่มีกรณีตัดสินสินบนและการจ่ายเงินเพิ่มเติมเพื่อเป็นการตอบแทนสำหรับคำตัดสินของศาลที่เป็นประโยชน์ส่วนตัวหรือไม่ชอบธรรม
นอร์เวย์	นอร์เวย์ได้ลงนามในอนุสัญญาเวียนอร์ค พ.ศ. 2501 และเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการระงับข้อพิพาทการลงทุน (ICSID) ระบบศาลของนอร์เวย์ได้รับความไว้วางใจจากสาธารณชนในระดับสูง และมีชื่อเสียงมายาวนานในด้านความเป็นอิสระ มีประสิทธิภาพ และมีความซื่อสัตย์สุจริต ภายในประเทศแทบจะไม่มีกรณีตัดสินสินบนและการจ่ายเงินเพิ่มเติม เพื่อเป็นการตอบแทนสำหรับคำตัดสินของศาลที่เป็นประโยชน์ส่วนตัวหรือไม่ชอบธรรม
ไทย	ประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาเวียนอร์ค พ.ศ. 2501 และเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการระงับข้อพิพาทการลงทุน (ICSID) สังคมไทยในปัจจุบันมักมีการจ่ายเงินและตัดสินสินบนแก่ศาล เพื่อพิจารณาคดีให้คำพิพากษาที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง นอกจากนี้บริษัทต่าง ๆ ไม่มีความมั่นใจในความเป็นอิสระของศาล และเห็นว่ากฎหมายไม่มีประสิทธิภาพในการระงับข้อพิพาท และในบางครั้งศาลได้ปฏิเสธที่จะบังคับใช้คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศด้วย

ตารางที่ 2 (ต่อ) การเปรียบเทียบความเสี่ยงในการทุจริตของประเทศแถบสแกนดิเนเวียและประเทศไทย

ประเทศ	ประเด็นความเสี่ยงในการทุจริต (ตำรวจ)
เดนมาร์ก	ตำรวจในประเทศเดนมาร์กได้รับความไว้วางใจจากสาธารณชนเป็นจำนวนมากและรัฐบาลมีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการสอบสวนและลงโทษการล่วงละเมิดและการทุจริตของตำรวจ และจากผลการสำรวจพบว่าประชาชนไม่มีการจ่ายสินบนให้แก่ตำรวจ
สวีเดน	ตำรวจมีความน่าเชื่อถือ และรัฐบาลได้จัดตั้งกลไกที่มีประสิทธิภาพในการสอบสวนและลงโทษการทุจริตในกองกำลังตำรวจ
นอร์เวย์	บริษัทต่าง ๆ ให้ความเชื่อถือตำรวจในการปกป้องบริษัทจากอาชญากรรม และรัฐบาลนอร์เวย์มีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการสอบสวนและดำเนินคดีกับการทุจริตของตำรวจ
ไทย	สถาบันตำรวจของไทย ได้ชื่อว่าเป็นสถาบันที่ทุจริตที่สุดในประเทศ ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการข้องเกี่ยวกับการเมืองและระบบอุปถัมภ์ บริษัทต่าง ๆ มีความเชื่อถือตำรวจในระดับปานกลาง
ประเด็นความเสี่ยงในการทุจริต (การจัดการที่ดิน)	
เดนมาร์ก	การจัดการที่ดินของเดนมาร์กมีความเสี่ยงต่ำต่อการทุจริต บริษัทต่าง ๆ มีความมั่นใจว่าสิทธิในทรัพย์สินได้รับการคุ้มครองเป็นอย่างดี
สวีเดน	การจัดการที่ดินของสวีเดนไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการทุจริตสำหรับธุรกิจบริษัทต่าง ๆ มีความเชื่อมั่นอย่างมากในความสามารถของรัฐบาลในการรักษาสิทธิในทรัพย์สินกฎหมายของ
นอร์เวย์	การจัดการที่ดินของนอร์เวย์มีความเสี่ยงต่ำต่อการทุจริต ชาวนอร์เวย์ส่วนน้อยที่มีการจ่ายสินบนสำหรับการดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ระบบกฎหมายของนอร์เวย์มีการปกป้องและเอื้ออำนวยในทุกด้านเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สิน นักลงทุนต่างชาติสามารถเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ได้แต่มีข้อจำกัดในทรัพย์สินบางประเภท เช่น เหมือง และนอร์เวย์มีศาลเกี่ยวกับที่ดินหลายแห่ง
ไทย	การจัดการที่ดินของประเทศไทยเป็นส่วนที่มีการทุจริตมากที่สุดของระบบราชการ เจ้าหน้าที่มักเรียกร้อยค่าใช้จ่ายเพื่อเร่งการจัดการ นอกจากนี้ยังมีการใช้พื้นที่ป่าไม้ก่อนการประกาศให้เป็นเขตสงวนป่าไม้ การแก่งกำไรและการสมรู้ร่วมคิด และความคลุมเครือของนโยบายและความทับซ้อนกัน
ประเด็นความเสี่ยงในการทุจริต (การจัดการภาษี)	
เดนมาร์ก	การจัดการภาษีของเดนมาร์กมีความเสี่ยงปานกลางถึงต่ำ ทางรัฐบาลมีการเผยแพร่บันทึกภาษีนิติบุคคลเพื่อเพิ่มความโปร่งใสและมีการตรวจสอบสาธารณะในการชำระภาษีนิติบุคคล เดนมาร์กมีรายงานว่าทำให้สินบนและการจ่ายเงินเพิ่มเติมนั้นเกิดขึ้นน้อยมาก แต่ก็มีกรณีการทุจริตเกี่ยวกับภาษีอยู่บ้าง โดยส่วนมากเป็นการฉ้อโกงทางภาษี

ตารางที่ 2 (ต่อ) การเปรียบเทียบความเสี่ยงในการทุจริตของประเทศแถบสแกนดิเนเวียและประเทศไทย

ประเทศ	ประเด็นความเสี่ยงในการทุจริต (การจัดการภาษี)
สวีเดน	การทุจริตมีความเสี่ยงต่ำมากสำหรับธุรกิจที่ต้องติดต่อกับหน่วยงานด้านภาษี โดยสำนักงานสรรพากรแห่งสวีเดน (Skatteverket) เป็นหนึ่งในสถาบันที่น่าเชื่อถือที่สุด พนักงานของหน่วยงานได้รับการฝึกอบรมต่อต้านการทุจริต นอกจากนี้ยังมีรายงานว่าในสวีเดนแทบจะไม่มีกรณีให้สินบนและการจ่ายเงินเพิ่มเติมระหว่างขั้นตอนการชำระภาษี
นอร์เวย์	การจัดการภาษีของนอร์เวย์มีความเสี่ยงต่ำต่อการทุจริต หน่วยงานด้านภาษีได้ดำเนินการในหลายโครงการเพื่อต่อต้านการทุจริตทางภาษีในภาคเอกชนและเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมทั้งกฎหมายของนอร์เวย์ห้ามไม่ให้มีการลดหย่อนภาษีเพื่อตัดสินบนอย่างชัดเจน
ไทย	การจัดการภาษีของไทยมีความเสี่ยงปานกลางต่อการทุจริต ธุรกิจต่าง ๆ คิดว่าการตัดสินบนและการจ่ายเงินเพิ่มเติมในกระบวนการชำระภาษีประจำปีถือเป็นเรื่องปกติ และการหลีกเลี่ยงภาษีในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมถือเป็นเรื่องปกติ
ประเด็นความเสี่ยงในการทุจริต (กรมศุลกากร)	
เดนมาร์ก	ความเสี่ยงในการทุจริตในด้านศุลกากรอยู่ในระดับต่ำ มีการสำรวจเปิดเผยว่ากรมศุลกากรของเดนมาร์กถือว่าปลอดจากการทุจริตและปลอดการใช้อำนาจในทางที่ผิด และการตัดสินบนแทบจะไม่เคยเกิดขึ้นในการให้บริการของศุลกากร
สวีเดน	กรมศุลกากรมีความเสี่ยงในการทุจริตต่ำมากสำหรับบริษัทที่ซื้อขายข้ามพรมแดนในสวีเดนและการให้สินบนและการจ่ายเงินเพิ่มเติมระหว่างกระบวนการต่าง ๆ ของศุลกากรเกิดขึ้นน้อยมาก
นอร์เวย์	การให้สินบนและการจ่ายเงินเพิ่มเติมในกระบวนการทางศุลกากรเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นน้อยมากและภาคธุรกิจพอใจกับประสิทธิภาพของกระบวนการต่อต้านการทุจริต
ไทย	การนำเข้าที่ไทยมีความยุ่งยาก เป็นอุปสรรคต่อการทำธุรกิจในประเทศไทย และการแก้ไขพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ได้มีการแก้ไขปัญหากับระบบ "รางวัล" โดยให้รางวัลแก่เจ้าหน้าที่ศุลกากรเป็นเงิน เมื่อมีการรายงานหรือเปิดเผยกรณีการหลีกเลี่ยงศุลกากร และการหลีกเลี่ยงศุลกากรได้สำเร็จ โดยกฎหมายได้ลด "รางวัล" จาก 55% ของโทษเป็น 40% ของโทษ และจำกัดวงเงินไว้ที่ 5 ล้านบาท เท่านั้น
ประเด็นความเสี่ยงในการทุจริต (การจัดซื้อจัดจ้างสาธารณะ)	
เดนมาร์ก	มีความเสี่ยงปานกลางถึงต่ำต่อการทุจริตในภาคการจัดซื้อจัดจ้างในประเทศเดนมาร์ก โดยประเทศเดนมาร์กมีการเกิดการทุจริตในการประกวดราคาต่อสาธารณะอยู่บ้าง และเจ้าหน้าที่จัดซื้อจัดจ้างมีแนวโน้มที่จะแสดงความลำเอียงในการตัดสินใจทำสัญญา

ตารางที่ 2 (ต่อ) การเปรียบเทียบความเสี่ยงในการทุจริตของประเทศแถบสแกนดิเนเวียและประเทศไทย

ประเทศ	ประเด็นความเสี่ยงในการทุจริต (การจัดซื้อจัดจ้างสาธารณะ)
สวีเดน	มีความเสี่ยงปานกลางต่อการทุจริตในภาคการจัดซื้อจัดจ้างในภาครัฐของสวีเดน โดยการจัดซื้อจัดจ้างในภาครัฐที่จัดการโดยหน่วยงานท้องถิ่นมีแนวโน้มที่จะทุจริตมากกว่าการจัดซื้อจัดจ้าง โดยหน่วยงานระดับประเทศ
นอร์เวย์	มีความเสี่ยงปานกลางถึงต่ำต่อการทุจริตในภาคการจัดซื้อจัดจ้างในภาครัฐของนอร์เวย์ โดยพบว่า ที่นอร์เวย์มีการติดสินบนเพื่อทำสัญญาและทำใบอนุญัติน้อยมาก แม้ว่าจะมีการทุจริตเกิดขึ้นเพียงเล็กน้อย แต่บริษัทต่าง ๆ ควรตรวจสอบให้แน่ใจว่ามีกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่เหมาะสม เพื่อขจัดความเสี่ยงของการทุจริตที่อาจเกิดขึ้น
ไทย	มีความเสี่ยงจากการทุจริตอยู่ในระดับสูงในภาคการจัดซื้อจัดจ้าง การให้สินบนและการจ่ายเงินเพิ่มเติมในกระบวนการทำสัญญาของรัฐบาลถือเป็นเรื่องปกติในประเทศไทย การฉ้อโกงในการจัดซื้อเกิดขึ้นบ่อยที่สุดในระหว่างการเสนอราคา การเลือกผู้ขาย และการทำสัญญากับผู้ขาย และมีรายงานการฉ้อโกงเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าระหว่าง พ.ศ. 2558 และ พ.ศ. 2559
ประเด็นความเสี่ยงในการทุจริต (กฎหมาย)	
เดนมาร์ก	เดนมาร์กมีกฎระเบียบด้านการเงินทางการเงินที่เข้มงวดที่สุดในยุโรป ประมวลกฎหมายอาญาของเดนมาร์ก (ในภาษาเดนมาร์ก) ห้ามไม่ให้มีการติดสินบนโดยเด็ดขาด รวมถึงการค้าที่มีอิทธิพล การยกยอก การฉ้อโกง การละเมิดความไว้วางใจ และการฟอกเงิน บทลงโทษสำหรับการติดสินบนตามประมวลกฎหมายอาญาคือ ค่าปรับและจำคุกไม่เกินหกปี เงินที่ได้จากการทุจริตอาจถูกริบ นอกจากนี้ ยังมีพระราชบัญญัติว่าด้วยมาตรการป้องกันการฟอกเงินและ การจัดหาเงินทุนสำหรับการกระทำผิด กำหนดให้สถาบันการเงินและหน่วยงานอื่น ๆ รายงานธุรกรรมที่น่าสงสัยต่อพนักงานอัยการ แต่ที่เดนมาร์กยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ควบคุมความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และการเปิดเผยทรัพย์สินของสมาชิกรัฐสภา
สวีเดน	กฎหมายห้ามมิให้บุคคลให้หรือรับสินบนในการทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่ ทั้งภาครัฐและเอกชน การมีอิทธิพลทางการค้าที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐและการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่เป็นธรรม ถือเป็นความผิดทางอาญา นอกจากนี้ยังมีกฎหมาย พ.ศ. 2560 ที่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้แจ้งเบาะแสมากขึ้น โดยห้ามบริษัททำการตอบโต้ผู้แจ้งเบาะแสมั่วว่าในทางใด
นอร์เวย์	นอร์เวย์เป็นผู้ลงนามในอนุสัญญาต่อต้านการให้สินบนของ OECD อนุสัญญาต่อต้านการทุจริตแห่งสหประชาชาติ (UNCAC) อนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายแพ่งและอาญาของสภายุโรปว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตและกลุ่มรัฐต่อต้านการทุจริต (GRECO) ประมวลกฎหมายอาญาของนอร์เวย์กำหนดมิให้มีการติดสินบน การฉ้อโกง การมีอิทธิพลการค้าขาย การกรรโชก การละเมิดสิทธิและการฟอกเงิน มีผลบังคับใช้กับ

ตารางที่ 2 (ต่อ) การเปรียบเทียบความเสี่ยงในการทุจริตของประเทศแถบสแกนดิเนเวียและประเทศไทย

ประเทศ	ประเด็นความเสี่ยงในการทุจริต (กฎหมาย)
	เจ้าหน้าที่รัฐ บริษัทในนอร์เวย์ บริษัทต่างประเทศ และบุคคลที่จดทะเบียนในนอร์เวย์ ไม่ว่าจะกระทำความผิดในประเทศหรือต่างประเทศ สามารถถูกลงโทษทางอาญา สำหรับความผิดเกี่ยวกับการทุจริตที่กระทำโดยบุคคลที่กระทำการในนามของบริษัท นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตอื่น ๆ ได้แก่ พระราชบัญญัติต่อต้านการฟอกเงินและการจัดหาเงินทุนของผู้กระทำความผิด พระราชบัญญัติพรรคการเมือง กำหนดพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับการติดตามการเงินทางการเมือง แต่นอร์เวย์ยังมีการยกเว้นโทษ ในผู้ประกอบการทางเศรษฐกิจที่ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดทางการเงิน รวมถึงการทุจริต
ไทย	ประเทศไทยลงนามในอนุสัญญาต่อต้านการทุจริตแห่งสหประชาชาติ (UNCAC) ไทยมีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ที่ได้กำหนดมิให้มีการทุจริตต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยกเว้น การยอมรับผลประโยชน์ "โดยยึดหลักจริยธรรม" ตามหลักเกณฑ์เพิ่มเติมของ ป.ป.ช. ตัวอย่างเช่น การให้สินบนเป็นสิ่งผิดกฎหมาย แต่สามารถให้ของขวัญที่มีราคาต่ำกว่า 3,000 บาท โดยสามารถให้ของขวัญที่มีมูลค่าน้อยกว่า 3,000 บาท ได้หลายชิ้น ถือว่าเป็นสินน้ำใจและเป็นวัฒนธรรมของไทยมาช้านาน นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต อื่น ๆ ได้แก่ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการจัดการพัสดุของรัฐบาล เป็นพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างฉบับสมบูรณ์ ฉบับแรก และฉบับสุดท้ายที่มีอยู่ถึงปัจจุบัน พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (AMLA) บัญญัติห้ามการฟอกเงินและดำเนินการ โดยสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
ประเด็นความเสี่ยงในการทุจริต (เสรีภาพของสื่อ)	
เดนมาร์ก	รัฐธรรมนูญของเดนมาร์กรับประกันเสรีภาพในการแสดงออก ทำให้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในทางปฏิบัติ สื่อสามารถสะท้อนความคิดเห็นทางการเมืองที่หลากหลายและสามารถวิจารณ์รัฐบาลได้ แต่มีกฎหมายการเข้าถึงข้อมูล มีผลบังคับใช้ใน พ.ศ. 2557 โดยห้ามไม่ให้ประชาชนเข้าถึงเอกสารระหว่างกระทรวงและที่ปรึกษา การจำกัดนี้จึงป้องกันไม่ให้สื่อและภาคประชาสังคมค้นพบการใช้อำนาจในทางที่ผิดในการบริหารรัฐ
สวีเดน	กฎหมายของสวีเดนปกป้องเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และสื่อสามารถนำเสนอข่าวได้อย่างอิสระ ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างอิสระ สวีเดนให้เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม โดยคนงานมีสิทธิที่จะนัดหยุดงาน จัดตั้งและเข้าร่วมสหภาพแรงงานอิสระ และเจรจาต่อรองร่วมกันกับรัฐบาลได้

ตารางที่ 2 (ต่อ) การเปรียบเทียบความเสี่ยงในการทุจริตของประเทศแถบสแกนดิเนเวียและประเทศไทย

ประเทศ	ประเด็นความเสี่ยงในการทุจริต (เสรีภาพของสื่อ)
นอร์เวย์	สภาพแวดล้อมสื่อของนอร์เวย์มีความเป็นอิสระ รัฐบาลเคารพในเสรีภาพของสื่อและการแสดงความคิดเห็น สื่อเป็นผู้เล่นหลักในการเปิดเผยพฤติกรรมทุจริตในหมู่เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้มีบทบาทอื่น ๆ และเพิ่มความตระหนักในเรื่องการทุจริตของสาธารณชน
ไทย	คณะกรรมการกฤษฎีกา (ค.ก.ช.) บังคับใช้กฎหมายหมิ่นประมาทและหมิ่นพระบรมเดชานุภาพอย่างจริงจัง โดย ค.ส.ช. สั่งห้ามวิพากษ์วิจารณ์การปกครอง คุณงามความดี และปิดสื่อต่าง ๆ ทำให้การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมถูกจำกัดอย่างมาก และสมาชิกภาคประชาสังคมที่สนับสนุนการรัฐประหารจะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระบอบการปกครอง

ความเสี่ยงในการทุจริตในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน เนื่องจากปัจจัยในด้านของเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมของแต่ละประเทศประกอบกัน นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวอยู่เสมอ เพราะวัฒนธรรม สังคม การเมืองแต่ละประเทศเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีส่วนในการหล่อหลอมลักษณะของการทุจริต และการทุจริตก็กลับมากระทบกับสังคมเช่นเดียวกัน แต่ในด้านการเมืองการปกครองไม่ว่าจะเป็น ระบบศาล สถาบันตำรวจ การจัดการที่ดิน การจัดการภาษี การจัดซื้อจัดจ้างสาธารณะ กฎหมาย และเสรีภาพสื่อ ล้วนเป็นประเด็นการทุจริตที่สามารถแก้ไขได้ไม่ว่าจะประเทศใดก็ตาม โดยเริ่มจากตัวผู้นำประเทศ ผู้นำประเทศจะต้องบริหารงานอย่างเป็นระบบด้วยความโปร่งใส เห็นได้จากในกรณีศึกษาประเทศแถบสแกนดิเนเวียที่มีการทุจริตในระดับต่ำมานานหลายปี แม้ว่ากลุ่มประเทศแถบสแกนดิเนเวียทั้งสามประเทศจะมีการเปลี่ยนผู้นำประเทศ แต่กลับไม่มีผลต่อการทุจริต สามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตได้และนำพาประเทศและคนในสังคมให้มีความเชื่อมั่นและตระหนักถึงการทุจริต เนื่องจากทั้งสามประเทศ มีการวางระบบที่มีประสิทธิภาพที่สามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ปัญหาในการทุจริตต่ำ ประเทศไทยควรใช้กรณีศึกษานี้เป็นต้นแบบและเรียนรู้วิธีการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับประเทศไทย

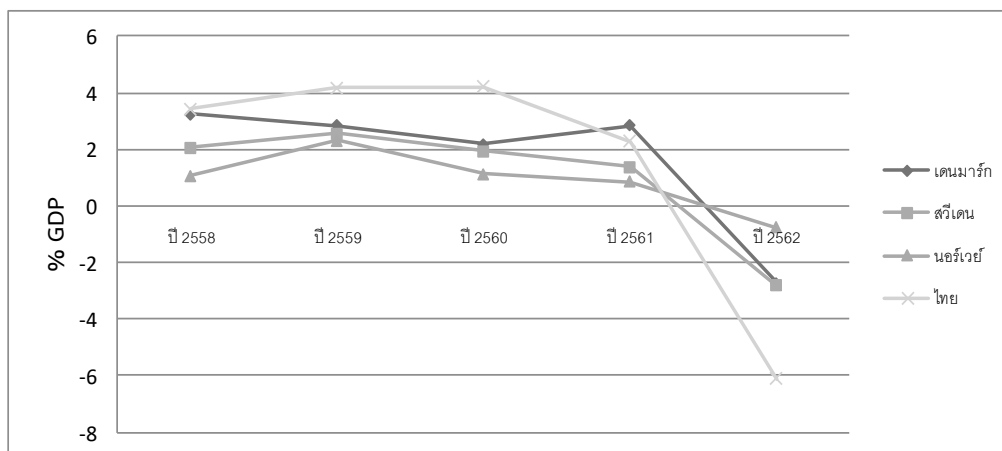
5. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลของการทุจริตต่อการชะลอตัวของเศรษฐกิจของประเทศแถบสแกนดิเนเวียและประเทศไทย

มีรายงานว่า การทุจริตส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจ แต่ยังเป็นที่ยกเถียงกันเป็นอย่างมาก (Dimant & Tosato, 2018) เนื่องจากการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้ GDP (Gross Domestic Product) เป็นดัชนีชี้วัดผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ที่บ่งบอกถึงการเติบโตของเศรษฐกิจภายในประเทศในแต่ละปีว่ามี การเติบโตเพิ่มขึ้นหรือลดลงเท่าใดนั้น อาจมาจากการที่ประเทศกันั้นมาบริโภคหรือลงทุนเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ค่า GDP มีค่าสูง เพราะฉะนั้นจึงเปรียบเทียบค่า GDP ในแต่ละประเทศ

ไม่ได้ แต่หากดูแนวโน้มของค่า GDP ของแต่ละประเทศในแต่ละปี ยังคงบ่งบอกการชะลอตัวของเศรษฐกิจ แต่ยังคงต้องศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติม โดยหาก GDP เป็นบวก หมายความว่า เศรษฐกิจภาพรวมเติบโตขึ้นจากปีก่อน ถือเป็นสัญญาณที่ดี ขณะเดียวกัน หาก GDP เป็นบวก แต่เป็นบวกที่น้อยลงเรื่อย ๆ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา แสดงว่า เศรษฐกิจมีการเติบโต แต่เติบโตในระดับที่ช้าลงเรื่อย ๆ ในทางกลับกัน หาก GDP ติดลบ หมายความว่า เศรษฐกิจโดยภาพรวมมีการหดตัวจากปีก่อน บ่งบอกถึงภาวะเศรษฐกิจของประเทศนั้นหยุดชะงักหรือชะลอตัว

อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจ (%GDP) ของประเทศไทยใน พ.ศ. 2558 - 2561 มีอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจเป็นอย่างมากอยู่ที่ร้อยละ 2.27 - 4.19 รองลงมาคือประเทศเดนมาร์ก มีอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจอยู่ที่ร้อยละ 2.18 - 3.25 อันดับสามคือประเทศสวีเดนมีอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจอยู่ที่ร้อยละ 1.37 - 2.57 และประเทศนอร์เวย์มีอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจอยู่ที่ร้อยละ 0.85 - 2.32 แต่ใน พ.ศ. 2562 มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา - 2019 ทำให้แต่ละประเทศเกิดการชะลอตัวของเศรษฐกิจ โดยพบว่า ภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศไทยชะลอตัวเป็นอย่างมาก เมื่อเทียบกับประเทศแถบสแกนดิเนเวีย โดยมีอัตราการชะลอตัวของเศรษฐกิจ -6.1% รองลงมาคือประเทศสวีเดน มีอัตราการชะลอตัวของเศรษฐกิจ -2.73% ต่อมาคือประเทศเดนมาร์ก มีอัตราการชะลอตัวของเศรษฐกิจ -2.82% และประเทศนอร์เวย์มีอัตราการชะลอตัวของเศรษฐกิจต่ำที่สุดอยู่ที่ -0.76% ดังแผนภาพที่ 8 แสดงให้เห็นว่าถึงแม้ประเทศแถบสแกนดิเนเวียจะมีอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจต่ำกว่าประเทศไทย แต่เมื่อมีสถานการณ์ฉุกเฉินที่ต้องเร่งแก้ไขและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ทั้งสามประเทศในแถบสแกนดิเนเวีย ยังสามารถควบคุมการชะลอตัวของเศรษฐกิจได้ กล่าวคือ กลุ่มประเทศดังกล่าวมีความสามารถในการรับมือกับการชะลอตัวทางเศรษฐกิจอันเป็นผลจากวิกฤตได้ดีกว่าประเทศไทย

แผนภาพที่ 8 การเปรียบเทียบอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจ

6. บทสรุป

จากการศึกษาประเด็นการทุจริตในประเทศแถบสแกนดิเนเวียจากดัชนีชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต⁵ การศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบการทุจริตจากอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจ (%GDP) และรายงานการทุจริตของ GAN Integrity Solutions พบว่า ทั้ง 3 ประเทศ มีความเสี่ยงในการทุจริตต่ำมาก โดยมีคะแนนภาพลักษณ์การทุจริตจัดอยู่ในอันดับ 1 - 20 จาก 180 ประเทศทั่วโลก แตกต่างกับประเทศไทยเป็นอย่างมาก จากการศึกษาดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators: WGI) ที่บ่งชี้ถึงธรรมาภิบาลของภาครัฐ เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งอิทธิพลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ พบว่า ประเทศแถบสแกนดิเนเวียมีธรรมาภิบาลของภาครัฐสูงกว่าประเทศไทยในทุกมิติ แสดงให้เห็นถึงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมที่ถูกระบบบริหารจัดการเป็นอย่างดี อีกทั้งการศึกษา รายงานการทุจริต จากประเด็นความเสี่ยงในการทุจริตยังพบว่า ประเทศแถบสแกนดิเนเวียมีการบริหารจัดการบ้านเมืองอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และสามารถสร้างความไว้วางใจแก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี ถึงแม้ประเด็นการทุจริตอาจจะมีผลมาจากปัจจัยอื่น ๆ อาทิ ศาสนา ความเชื่อ วัฒนธรรม ที่สืบเนื่องกันมาอย่างยาวนาน สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป หรือผู้นำที่เปลี่ยนแปลงไป แต่แม้ว่าประเทศจะเปลี่ยนไปตามยุคสมัยอยู่ตลอดเวลา การบริหารงานที่เป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ย่อมนำพาประเทศไปสู่การมีระดับการทุจริตที่ลดต่ำลง ส่งผลให้ประชาชนมีความมั่นใจในการบริหารงานของรัฐบาล ต่างประเทศมีความเชื่อมั่นด้านความมั่นคงของประเทศ ทำให้นักลงทุนจากต่างประเทศสนใจเข้ามาลงทุนในประเทศมากยิ่งขึ้น เศรษฐกิจภายในประเทศเกิดการขยายตัว คนในประเทศมีงานทำ ลดปัญหาการก่ออาชญากรรมและการก่อการร้าย เกิดเสถียรภาพทางการเมืองตามมา การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพจะทำให้รัฐบาลสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และสามารถฟื้นตัวจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ดีหรือได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ต่าง ๆ ลดลง กรณีนี้เห็นได้จากการศึกษาอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจ (%GDP) ของประเทศแถบสแกนดิเนเวียและประเทศไทย พบว่า อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจในประเทศแถบสแกนดิเนเวีย มีอัตราการขยายตัวต่ำกว่าไทย แต่เมื่อช่วง พ.ศ. 2562 ที่มีการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา - 2019 ในทุกประเทศกลับพบว่า เศรษฐกิจในทุกประเทศเกิดการหดตัว แต่ในประเทศไทยมีการหดตัวมากกว่าประเทศแถบสแกนดิเนเวียเป็นอย่างมาก แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีการบริหารงานที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ยังมีความสามารถในการรับมือกับการชะลอตัวทางเศรษฐกิจไม่ดีเท่าที่ควร จากที่กล่าวมาประเทศแถบสแกนดิเนเวียถือว่าเป็นกรณีศึกษาที่ดีมาก สามารถนำแนวทางมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับประเทศไทยได้ จึงขอสรุปมาตรการและแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในไทยจากกรณีศึกษา ดังนี้

⁵ ดัชนีชี้วัดในบทความนี้ประกอบด้วย ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) และดัชนีธรรมาภิบาลโลก (Worldwide Governance Indicators: WGI)

1) ภาครัฐต้องให้สิทธิเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ให้เสรีภาพในการชุมนุมและสมาคม เพื่อเจรจาต่อรองหรือวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลได้ และจะต้องไม่ใช่สถานการณ์บางอย่างหรือวิกฤติบางอย่างเป็นตัวบังคับ การจัดการกับสถานการณ์หรือวิกฤติที่เกิดขึ้น รวมถึงการบริหารจัดการต่าง ๆ ยังคงต้องรักษาความเป็นประชาธิปไตย เคารพการตัดสินใจและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น โดยไม่ละเมิดหลักประชาธิปไตย แต่ต้องไม่โดนเสียงข้างมากลากไป กล่าวคือ รัฐบาลยังต้องรับฟังเสียงข้างน้อยและยอมรับความเห็นต่าง จากนั้นจึงหาข้อสรุปร่วมกัน มองผลประโยชน์ร่วมกันอันจะก่อให้เกิดประโยชน์กับทุกฝ่ายให้ได้มากที่สุด ทำให้รัฐบาลบริหารงานได้อย่างรอบคอบและยังสามารถลดความขัดแย้งภายในสังคม

2) ควรมิถุระเบียบเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างที่รัดกุมและเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน มีการประมูลราคาสาธารณะที่เป็นธรรม ระบบการจัดซื้อจัดจ้างมีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

3) ประเทศไทยควรมีระบบกฎหมายที่ป้องกันสิทธิในทรัพย์สินของประชาชนอย่างรัดกุม ต้องไม่เอาเปรียบประชาชน การดำเนินงานต้องเป็นไปตามระบบและขั้นตอน ไม่มีการแทรกคิวหรือการติดสินบนเพื่อเร่งรัดการจัดการ อีกทั้งนโยบายและประกาศของรัฐบาลต้องมีความชัดเจน ต้องไม่กระทำการใด ๆ ที่เป็นการหาผลประโยชน์กับประชาชนในภายหลัง เช่น การประกาศพื้นที่ป่าสงวนภายหลังจากที่ประชาชนเข้าไปตั้งถิ่นฐาน ทำให้ประชาชนต้องเสียค่าปรับและสูญเสียถิ่นฐานที่ใช้สำหรับการอยู่อาศัยและการประกอบอาชีพ

4) ภาครัฐต้องให้สิทธิเสรีภาพกับสื่อในการนำเสนอข่าวสาร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตามที่สามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้ โดยที่รัฐบาลต้องไม่เข้ามาแทรกแซงหรือใช้กฎหมายในการบังคับขู่เข็ญ

5) มีการตรวจสอบการทำงานของตำรวจอย่างเข้มงวดทุกกระบวนการดำเนินงาน เพื่อไม่ให้เกิดการทุจริตและพยายามสร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินงานที่โปร่งใสยุติธรรมของตำรวจให้กับประชาชน การวางกลไกที่มีประสิทธิภาพในการสอบสวนและดำเนินคดีกับการทุจริตของตำรวจที่เห็นเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น และควรมีการรายงานข้อมูลข่าวสารการดำเนินคดีความให้ประชาชนรับทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เห็นถึงบทลงโทษสำหรับการกระทำผิดอย่างแท้จริง เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน ผู้ปฏิบัติงานคนอื่นเกิดความเกรงกลัวในกฎหมาย และเป็นแบบอย่างไม่ให้เกิดการกระทำผิด

6) ประเทศไทยต้องมีบทลงโทษทางกฎหมายสำหรับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตที่เข้มงวดและรุนแรงกว่าเดิม และศาลต้องมีความเที่ยงตรงและมีความเป็นธรรมในการตัดสิน ในปัจจุบันกฎหมายของไทยยังไม่มีประสิทธิภาพในการระงับข้อพิพาท ในบางครั้งศาลได้ปฏิเสธที่จะบังคับใช้คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศด้วย

7) ควรมีการณรงค์ปลูกฝังจิตใต้สำนึก และอบรมเกี่ยวกับการทุจริตรวมถึงบทลงโทษต่าง ๆ ให้กับข้าราชการและผู้ปฏิบัติงานทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะผู้ปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ

ด้านการเงิน ในทุก ๆ 6 เดือน หรือทุก ๆ 1 ปี เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ของตน เกิดความตระหนักและแลเห็นความสำคัญ อีกทั้งเมื่อพบเห็นการทุจริตเกิดขึ้นภายในหน่วยงานไม่ว่าจะในระดับใด ผู้พบเห็นมีสิทธิที่จะร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแสได้อย่างอิสระ ประเทศไทยควรมีกฎหมายคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตที่รัดกุมและเข้มงวด โดยผู้ที่กระทำผิดไม่สามารถกระทำการใดใดกับผู้แจ้งเบาะแสได้ โดยผู้แจ้งเบาะแสไม่ต้องกังวลกับผลลัพธ์ที่จะตามมาในภายหลัง ทำให้ประชาชนไม่วางเฉย และกล้าต่อต้านการทุจริตอย่างแท้จริง

8) ภาครัฐควรมีการปรับระเบียบขั้นตอนในการนำเข้าและส่งออกให้บุคคลต่าง ๆ สามารถเข้าถึงการนำเข้าและส่งออกสินค้าได้ง่ายและรวดเร็ว เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการทำธุรกิจในประเทศไทย

9) ภาครัฐต้องเร่งแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำของคนในสังคมและหาแนวทางฟื้นฟูเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงนี้มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา - 2019 ที่ทำให้เศรษฐกิจภายในประเทศแย่ลง มีคนว่างงานเป็นจำนวนมาก อาจก่อให้เกิดปัญหาการก่อการร้ายหรือปัญหาอาชญากรรม อีกทั้งสถานการณ์ในปัจจุบันที่ยังส่งผลกระทบต่อระบบภายในประเทศอีกหลายระบบ ไม่ว่าจะเป็นระบบการศึกษา ระบบสาธารณสุข ปัญหาต่าง ๆ นี้ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองเป็นอย่างมาก และสภาพสังคมที่อ่อนแอในขณะนี้ ย่อมทำให้เกิดการทุจริตจากกลุ่มคนบางกลุ่มได้ง่ายขึ้น ท่ามกลางวิกฤตการณ์ต่าง ๆ โดยรัฐบาลควรมีแผนสำรองสำหรับรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในทุกด้าน เพื่อรับมือกับเหตุการณ์หรือวิกฤติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างรวดเร็วและทันเหตุการณ์ และหลังจากเหตุการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา - 2019 และมีการฟื้นฟูเศรษฐกิจ รัฐบาลควรพิจารณาการนำแนวคิดการปรับสวัสดิการรัฐให้มีคุณภาพ แบบ Choice and Competitive มาปรับใช้ กล่าวคือ การจ่ายเงินอุดหนุนให้กับประชาชนไปเลือกใช้บริการได้ตามที่ตัวเองต้องการจากผู้ให้บริการที่ต้องแข่งขันกัน เป็นผลให้ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องมีบริการที่มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ เพื่อดึงประชาชนเข้าไปใช้บริการ ส่งผลให้ประชาชนได้รับบริการที่มีประสิทธิภาพเท่าเทียมกัน อีกทั้งรัฐควรสนับสนุนการทำธุรกิจใหม่ ๆ ของผู้ประกอบการรุ่นใหม่ เพื่อไม่ให้เกิดการกระจุกตัวของธุรกิจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในสังคม อันจะก่อให้เกิดการทุจริตได้ง่าย การปรับรัฐสวัสดิการดังกล่าวจะทำให้สังคมเกิดความเท่าเทียม และความเท่าเทียมนี้จะก่อให้เกิดการเห็นประโยชน์ส่วนรวมตามมา

10) ภาครัฐต้องมีกรควบคุมไม่ให้เกิดการใช้อำนาจของภาครัฐ เพื่อสร้างผลประโยชน์ให้แกตนเองและภาคเอกชนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งต้องเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะให้ประชาชนรับทราบโดยไม่บิดเบือนข้อมูล มีระบบที่สามารถติดตามและตรวจสอบในทุกกระบวนการทำงาน รัฐต้องดึงคนที่เก่ง ซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีความยินดีทำงานเพื่อสังคมอย่างแท้จริงเข้ามาทำงาน เป็นการสร้างค่านิยมของข้าราชการให้เป็นอาชีพที่มีเกียรติ ผู้ปฏิบัติงานจะต้องยอมรับเงินเดือนและสวัสดิการที่รัฐเสนอ มีระบบและระเบียบการสอบเข้าทำงานที่เป็นที่ยอมรับ รับญาติ คนรู้จัก หรือพวกพ้องของตนเองเข้าทำงานโดยดำเนินการตามระบบและระเบียบของการเข้าทำงานเหมือนบุคคลอื่นอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เกิดความลำเอียงไปทางใดทางหนึ่ง รับผู้ที่มีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีใจรักการบริการ และต้องการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าอย่างมั่นคง

เอกสารอ้างอิง

- กิตติวัฒน์ จำเริญสัจย์, กฤษฏา มณีชัย, พีระ พันธุ์งาม, สัมฤทธิ์ น่วมศิริ, และ อภิวัฒน์ พลสมยม. (2561). การทุจริตคอร์รัปชันกับสังคมไทย. *วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*, 16(2), 273 - 282.
- ฉันทชนก เจนณรงค์. (2559). การคอร์รัปชันกับผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของบริษัทข้ามชาติที่ประกอบธุรกิจประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย. In Mahasarakham University, College of Politics and Governance, *The 4th International Conference on Magsaysay Awardees: Good Governance and Transformative Leadership in Asia* (p. 518 - 545). Mahasarakham University, College of Politics and Governance
- เดือนเด่น นิคมบริรักษ์. (2555). การทุจริตในภาคธุรกิจไทย. *วารสารวิชาการ ป.ป.ช.*, 5(1), 67 - 86.
- ต่อตระกูล ยมนาค และ ต่อภัสสร ยมนาค. (26 เมษายน 2560). *วิวัฒนาการคอร์รัปชันในประเทศไทย*. องค์การต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย). <http://www.anticorruption.in.th/>
- ประหยัด พวงจำปา. (มกราคม 2562). เครือข่ายพาณิชย์เฝ้าระวังการทุจริตพิชิตคอร์รัปชัน. ใน สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, *การเสวนา “เครือข่ายพาณิชย์เฝ้าระวังการทุจริตพิชิตคอร์รัปชัน.”* ห้องบูรณัตริไชยการ ชั้น 4 อาคารสำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์.
- วิโรไท สันติประภพ. (10 เมษายน 2556). *คำตอบจากสแกนดิเนเวียนโมเดล*. Thaipublica. <https://thaipublica.org/2013/04/the-next-supermodel-nordic-countries/>
- ศุภเจตน์ จันทร์สาส์น. (2555). ธรรมชาติของภาครัฐ. *วารสารร่วมพฤษภูมิ มหาวิทยาลัยเกริก*, 30(1), 50 - 64.
- สายทรัพย์ากรบุคคลและบริหารงานเลขานุการบริษัทฯ และกองป้องกันและตรวจสอบการประพฤติมิชอบ. (2561). ดัชนีการรับรู้การทุจริต หรือ Corruption Perception Index (CPI). *TG รวมพลังป้องกันภัยทุจริต Bulletin.*, 7(5), 1 - 5.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2564). *รวมพลังขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2561 - 2564).* *ข่าวสำนักงาน ป.ป.ช.*, 1 - 6
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *กฎหมาย/ระเบียบ/ประกาศ/คำพิพากษา*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. <https://www.nacc.go.th/category/20180831184638368/list?>
- สิริลักษณ์ คอมันตร์, ชยนต์ ตันติวิศดาการ, พงษ์ธร วราศัย, และ ลอยลม ประเสริฐศรี. (2551). *ทุจริตคอร์รัปชันกับประเด็นทางวัฒนธรรม*. *วารสารวิชาการ ป.ป.ช.*, 1(1), 66 - 82.

- Dimant, E., and Tosato, G. (2018). Causes and Effects of Corruption: What Has Past Decade's Empirical Research Taught US? A Survey. *Journal of Economic Surveys*, 32(2), 335 - 356.
- GAN Integrity Solutions. (September 2020a). *Denmark Corruption Report*. The Risk & Compliance Portal. <https://www.ganintegrity.com/portal/country-profiles/denmark/>
- _____. (May 2020a). *Norway Corruption Report*. The Risk & Compliance Portal. <https://www.ganintegrity.com/portal/country-profiles/norway/>
- _____. (May 2020b). *Sweden Corruption Report*. The Risk & Compliance Portal. <https://www.ganintegrity.com/portal/country-profiles/sweden/>
- _____. (September 2020b). *Thailand Corruption Report*. The Risk & Compliance Portal. <https://www.ganintegrity.com/portal/country-profiles/thailand/>
- Heldman, C., and Enste, D. (2017). *Causes and consequences of corruption: An overview of empirical results*. Köln: Institut der deutschen Wirtschaft Köln.
- Transparency International. (2020). *Corruption Perceptions Index 2020*. Transparency International. <https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/nzl>
- Transparency International. (n.d.). *Empirical Study of Anti-Corruption Policies and Practices in Nordic Countries*. Transparency International. <https://delna.lv/en/10897-2/what-is-corruption/>
- Varieties of Democracy (V-DEM) (2020). *Pandemic Violations of Democratic Standards Index*. Varieties of Democracy (V-DEM). <https://www.v-dem.net/en/analysis/Pan Dem/>
- World Bank. (2021). *The Worldwide Governance Indicators (WGI) project*. Worldwide Governance Indicators. <http://info.worldbank.org/governance/wgi/>